

Svámí Dajánanda Sarasvatí (Múlšankar, 1824 – 1883) a Árja samádž

- bráhmanská šivaistická rodina v Gudžarátu (malý vliv britské kultury)
- nedotčen angličtinou
- vzdělání doma v sanskrtu
- útěk před manželstvím → sannjásin řádu Sarasvatí
- 1845 – 1860 – svámí, putování po severní Indii, zejména Himálaje – úsilí o *osobní* vysvobození prostřednictvím jógy
- 1860 – 1867 – žákem slepého Svámí Viradžánandy → obrat k védám a reformně hinduismu na jejich základě
- 1867 – 1872 – putování a debaty s učenici, komunikace v sanskrtu, kritika modloslužby a dědičné společenské hierarchie
- 1872 – 1875 – Kalkata – styk s Bráhmó samádží (Kešabčandra SÉN) – obrat ke kázání a komunikaci v hindí, uvědomění si významu tisku pro komunikaci reformních/revivalistických snah – 1875 – *Satjártha prakáš* (přepis roku 1883)
- 1875 – 1883 – formování Árja samádže, snaha mobilizovat vládce Rádžastánu k samostatné vládě a

restauraci slávy starověké hinduistické civilizace –
svadéší rádž vs. vidéší rádž

- 1875 – založení Árja smádže v Bombaji

- 1877-78 – na pozvání v Paňdžábu – Árja samádž v 11
městech

- láhaurská Árja samádž – reformulace principů
sepsaných bombajskou samádží – standardní
vyznání Árja samádží:

- 1. God is the original source of all that is known by spiritual knowledge and the physical sciences.
- 2. God is Existent, conscious, all-beatitude, Formless, Almighty, Just, Merciful, Unbegotten, Infinite, Unchangeable, Beginningless, Incomparable, the support of All, the Lord of All, All-pervading, Omniscient and Controller of All from within, Evermature, Imperishable, Fearless, Eternal, Pure, Creator of the Universe. He alone ought to be worshipped.
- 3. The Vedas are the books of all True knowledge. It is the paramount duty of all Aryas to read them, to teach them to others, to listen to them and to recite them to others.
- 4. All persons should always be ready to accept truth and renounce untruth.
- 5. All acts ought to be performed in conformity to Dharma(righteousness) i.e. after due consideration of truth and untruth.
- 6. The primary object of Arya Samaj is to do good

to the whole world, i.e. to promote physical, spiritual and social progress of all humans.

- 7. Your dealings with all should be regulated by love and due justice, in accordance with the dictates of Dharma(righteousness).
- 8. Avidya(illusion and ignorance) be dispelled, and Vidya(realisation and acquisition of knowledge) should be promoted.
- 9. None should remain satisfied with his own progress only, but incessantly strive for the social upliftment, realizing his own benefit in the advancement of all others.
- 10. All men ought to dedicate themselves necessarily for the social good and the well being of all, subordinating their personal interest, while the individual is free to enjoy the freedom of action for individual being.

- 1883 – zabit – umírá na otravu
- jako pomník – škola pro výuku hinduismu společně s anglickým curriculumem – 1886 – *Dayananda Anglo-Vedic Trust and Management Society* – Anglo-Vedic High School (3 roky později College) → později Árya samádže zakládají školy všech úrovní pro chlapce i dívky

Dajánandovo učení

- védy jako nepochybná autorita a zdroj veškerého poznání (i vědeckého) – protože zjevení ršijů (*arša* = inspirované) – zdrojem univerzální moudrosti
- ostatní texty – *anarša* – chybné pokud odporující védám (obzvláště chybné – purány)
- *védy* = *sanhity*, hlavně Rgvéda (nikoliv upanišady a bráhmany – po 1870)
- komentáře jsou neplatné – každý musí číst védy
- druhé vydání *Satjārtha prakáše* – mókša jako dočasný stav získaný správnými skutky
- šúdrové – v správně organizované společnosti jim schází intelligence ke studiu véd →
- → současná společnost nicméně neorganizována podle schopností, ale podle zrození → i šúdrové mají studovat a učit védy – védy poučují o veškeré dharmě
- védské hymny propagují monoteismus
- védy nezavádí dětské sňatky, modloslužbu, kasty, polygamii, ani vdovské ústraní → reforma tohoto všeho – vytrvalé úsilí o zrovnoprávnění v rámci samádže, zrušení kastovních bariér a *šuddhi* nedvojzorzců a konvertitů
- odpadnutí od védského učení – příčina degenerace Indického lidu → muslimská a křesťanská nadvláda – restaurace jako cesta z nadvlády
- védy jako *jediné* pravé zjevení – zdroj poznání veškeré lidstvo → misie – jako první mezi Indy – *šuddhi*

- vzdělání s védskou orientací jako prospěšné všem bez ohledu na pohlaví, kastu
- védy – božská věda → čistá a dokonalá – veškerá evropská věda je ve védách
- základní principy veškeré vědy – odhalené (1) ve védách, (2) v přírodě → správný výklad véd v nich objevuje výsledky vědeckého bádání

Samádž

- otázka vzdělání – militantní (náboženskéú křídlo vs. umírněné (politické) křídlo
- sanskrtsko-hindské curriculum zaměřené zejména na védy vs. anglické curriculum obohacené o výuku véd
- od 80. let – šuddhi kvůli konverzi křesťanů a muslimů, od 1896 – šuddhi celých skupin obyvatel, od 1900 šuddhi jako nástroj inkorporace a nedotknutelných

Expanze hnutí

v Indii

1891 – 39 952

1901 – 92 419

1911 – 243 000

1921 – 467 578

1931 – 990 233

1947 – odhad 1.5 – 2 miliony

Mauricius, Nairobi, Jižní Afrika, Fidži, Trinidad, Holandská Guyana, Britská Guyana

Výsledky reformních aktivit

1940 – 179 škol všech úrovní a 10 kolejí

sirotčince, studentské hostely, domy pro vdovy, čítárny a knihovny, vydavatelství, noviny a časopisy, misijní společenství, sociálně reformní organizace zaměřené zejména na nedotknutelné